

Livstestamenten – ska jurister göra medicinska tolkningar?

■ P C Jersilds svar (Läkartidningen 13/01, sidorna 1568-70) lugnar mig inte vad gäller tolkningen av ett livstestamente. I sitt svar lägger han in en brasklapp om att det bör finnas möjlighet att frångå testamentet, om det är uppenbart att det inte skulle stå i patientens intresse att följa det.

Ska jurister göra medicinska tolkningar?

Jersild ställer sin förhoppning till juristers tolkning av livstestamentet. Är inte det en illustration av hur problematisk denna fråga i själva verket är?

Menar verkligen Jersild att jurister ska tolka ett medicinskt tillstånd, dvs bedöma huruvida alla utsikter till förbättring eller möjlighet till alternativ behandling är uttömda och väga samman det med patientens tänkta intresse?

Vill inte hindra diskussion – tvärtom

Avslutningsvis i Jersilds svar klumpas jag ihop med en grupp »eutanasi-motståndare« och anklagas för åsiktsförtryck! Att föra en diskussion kan väl inte vara att »pådyvla« någon annan en åsikt.

Jag har aldrig hävdat att man ska förbjuda eutanasi-förespråkare att framföra sin åsikt. Tvärtom menar jag att alla ska ha rätt att framföra sin åsikt i frågorna om livstestamente och eutanasi, och att det är viktigt att föra en diskussion – vare sig man är sakkunning i Statens

medicinsk-etiska råd eller arbetar kliniskt med patienter inom primärvården.

Olov Rolandsson

distriktsläkare, Sävar vårdcentral, Umeå

Slutreplik:

Håll isär livstestamente och eutanasi

■ Tyvärr har replikväxlingen mellan Rolandsson och mig snabbt urartat – och jag får väl ta på mig en del av ansvaret.

Men jag menar fortfarande att man bör hålla isär livstestamente och eutanasi. Om eutanasi i framtiden skulle bli tillåtet får man ta upp livstestamentefrågan igen.

Men frågan om livstestamente är tillräckligt komplicerad redan nu. Ett livstestamente har idag ingen juridisk giltighet till skillnad från t ex i Danmark.

Det finns ett starkt intresse från många håll att vi skulle få en lag om livs-

testamenten. Jag menar att det är ett berättigat krav. Men som jag ser det måste en sådan lag ha ett kryphål eftersom ett sjukdomsförlopp kan ta en oväntad vändning.

Naturligtvis är det inte – som Rolandsson tycks tro – juristerna som ska göra den medicinska bedömningen i det enskilda fallet. Men utformningen av lagen, inklusive eventuella undantag, är faktiskt en uppgift för jurister.

P C Jersild

sakkunnig i Statens medicinsk-etiska råd

Intyg och utlåtanden måste bli bättre!

■ I Läkartidningen, under rubriken Medicin och samhälle, tas problem kring läkares kunskaper och utbildning i försäkringsmedicin upp dels av Ekholm och medarbetare [1], dels av Alexanderson [2]. Brister beträffande kunskaper i försäkringsmedicin och kring utfärdande av intyg och utlåtande påtalas i båda artiklarna.

Kunskaper i två steg

Det är nödvändigt att dela upp kunskaper i utfärdande av intyg och utlåtande i två delar. Intygsutfärdaren måste ha grundläggande kunskap i de regler som finns i lagar, förordningar, föreskrifter och allmänna råd. För ett intyg erfordras dessutom kunskaper kring de speciella medicinska frågeställningar som berör aktuellt intyg/utlåtande.

Peka på de grundläggande kraven

Vi vill här lyfta fram vikten av de grundläggande kraven på intyg som sammanfattats i Socialstyrelsens föreskrifter för hälso- och sjukvårdspersonalen om avfattande av intyg m m [3].

Vid utbildning av olika personalkategorier inom hälso- och sjukvården, inkluderande läkare, har vi funnit att en stor del av dem inte ens känner till föreskrifternas existens och ännu fler vet inte

vad de innebär. En vanlig orsak till disciplinär åtgärd från Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd är brott mot dessa föreskrifter.

Det är således av största vikt att utbildningen beträffande basala kunskaper i utfärdande av intyg förbättras. Frågor om intyg och utlåtanden som utfärdas av hälso- och sjukvårdspersonal har närmare belysts i betänkande av Intygsutredningen [4] och i boken »Intyg och utlåtande inom hälso- och sjukvården« [5].

Börja redan med AT-läkarna

Det är av största vikt med både en grundläggande utbildning kring utfärdande av intyg och en utbildning kring speciella medicinska frågeställningar.

Utbildningen bör påbörjas under den medicinska grundutbildningen och få sin tyngdpunkt under AT- och ST-utbildningen, där den även kopplas till egna fall som AT- och ST-läkarna stöter på.

Referenser

1. Ekholm J, Netz P, Perman E. AT-läkarna måste kunna mer om försäkringsmedicin! Läkartidningen 2001; 98:1261-2.
2. Alexanderson K. Ett läkarintygs kvalitet har ibland lika stor betydelse för patienten som

den medicinska behandlingens. Läkartidningen 2001; 98: 1262-4.

3. Socialstyrelsens föreskrifter för hälso- och sjukvårdspersonalen om avfattande av intyg m m. Socialstyrelsens författningssamling SOSFS 1981:25.
4. Om intyg och utlåtanden som utfärdas av hälso- och sjukvårdspersonal i yrkesutövningen. Betänkande av Intygsutredningen, 1994. Statens offentliga utredningar 1994: 71.
5. Adler H, Sjölenius B. Intyg och utlåtande inom hälso- och sjukvården. Lund: Studentlitteratur, 2001.

Hans Adler

*med dr, överläkare, forskningsledare
BUP-divisionen, Stockholm
(adlerhans@hotmail.com)*

Bengt Sjölenius

chefsjurist, Göteborg